

Kutatási összefoglalás

Kiemelt probléma – ill. kérdésfelvetéseink és az őket gátló és támogató tényezők

Megvalósítható-e a magyar civil szektoron belül a teljes költségmegtérüléssel tervező (Full Cost Recovery – FCR) modell alapján való működés? Válasz lehet-e ez a hosszú távú szervezeti fenntarthatóság elérésére?

Az üzleti érdekeltség és az ott alkalmazott ösztönzők hogyan tudnak egymásra találni (összeütközés nélkül) a befektetői filozófiával, amely a társadalmi értéket helyezi előtérbe és a pénzügyi megtérülést ennek függvényében értékeli?

Hogyan lehet a civil szervezetek átláthatóságát javítani; hatékonyságát, a misszió elérését, teljesülését mérni, hogy ezáltal a hitelesség és bizalom növekedhessen? Válasz lehet-e ez a hosszú távú szervezeti fenntarthatóság elérésére?

Hogyan és milyen formában jelenik, jelenhet meg az a kritikus tömeg a civil szektor részéről, ami üzletileg érdekes vagy jelentős lehet a pénzügyi szektor számára? Mik azok a méretgazdaságossági határok, ami felett megéri kidolgozni konkrét megoldásokat, standardizálhatóvá mikor válik?

A civil szektor és a pénzügyi szektor együttműködésének javítása sok tényezőről múlik. A partnerségi viszony kialakításának segítő és gátló összetevőit, a kutatásba bevont szereplők észrevételeit az alábbiakban foglaljuk össze.

gátló tényezők	támogató tényezők
A civil szervezetekben alacsony a hitelvállaláshoz kapcsolódó kockázatvállalási hajlandóság. Sok esetben hozzájárul ehhez az a mérlegelés, hogy miként aránylik egymáshoz a közhasznú cél súlya és a hitelvállalás kockázatának nagysága.	A civil szektor fejlődést mutat a pénzügyi kultúra, tudatosság terén, van igény az ilyen jellegű képzésekre.
Hitelkérelem esetén a szektor speciális volta miatt nehéz a megtérülés elemzése (a bankok inkább felajánlják pénzüket és a CSR-on keresztül támogatják a nonprofit szektort, de nem vállalják a kiszámíthatatlan és bizonytalan megtérülést egy üzleti modell esetében).	Nő a képzettség a nonprofit szervezetekben (egyre több olyan szervezet van, ahol végzettségüket tekintve megfelelő emberek foglalkoznak pénzügyi, gazdasági vonatkozású kérdésekkel: közgazdászok, gazdasági főiskolát végzettek).
A pályázati pénzek, kifizetések bizonytalansága nagymértékben megnehezíti a szervezetek életét.	Hitelkérelem esetén nagyobb előnnyel rendelkeznek azok, akik auditált mérleget tudnak felmutatni.
A civil szektor sajátosságai miatt nagy az emberi erőforrás igény a bankok felől, bizonyos esetekben ez drágítja a hitelt.	A személyes kapcsolatok, személyes érintettség kapcsán a pénzügyi szektor aktívabb szerepvállalásra hajlandó, főként helyi szinteken.
A civilek életében nehezen összeegyeztethető a vállalkozás és a nonprofit lét,	Egyre több tapasztalat halmozódik fel a civil szektorban mind a pályázati területen, mind a

Demokratikus Jogok Fejlesztéséért Alapítvány (DemNet)

Foundation for Development of Democratic Rights (DemNet Hungary)

Apáczai Csere János u. 1. IV/40., Budapest 1052 Hungary

Tel: +36 1 411-0410, 411-0411 Fax: +36 1 328 0874

info@demnet.org.hu www.demnet.org.hu

szemléletváltást kell elérni.	pénzügyi intézetekkel való együttműködés területén
A pénzügyi szektor, a bankok nem ismerik sem a civil szervezetek működési sajátosságait, sem a pályázati folyamatot, anyagokat, követelményeket.	Léteznek jól működő, adaptálható finanszírozási modellek, megoldások főként külföldön.
Nehéz, nem kidolgozott a hatékonyság, hatásosság mérése a civil szektorban.	Már megjelentek alternatív pénzügyi kezdeményezések Magyarországon (pl. MagNet, Ökobank).
A civil szektorban nincsenek jelentős pénzügyi tartalékok, jelentősebb vagyon, nem rendelkeznek a hitelképességhez szükséges, a bankok által igényelt elsődleges garanciával	Mind a civil szektor, mind a bankszektor véleménye szerint a pályázati önerőhöz biztosított bankgarancia, a megnyert pályázatokra igényelt áthidaló kölcsön lehet egy terület, ahol leginkább együttműködhet a két szektor. A civilek szerint ezt kedvezményes hitelekkel vagy garanciával kellene megoldani, ahol nem az extraprofitnak, hanem a társadalmi felelősségvállalásnak kell az elsődleges szempontnak lennie a bankok részéről. Ez a terület a bankok részéről is konkrét, minősíthető, mérhető a banki kockázat.
Nagyfokú egyensúlytalanság tapasztalható a Budapest–vidék viszonylatban (A CSR szervezetileg gyakran centralizált, emiatt Budapest központú. A vidéki bankfiókok általában elzárkóznak, nem rendelkeznek információkkal, nehezen megközelíthetők).	A civil szervezetek nagy többségéből hiányzik a „piaci tudás”, ismeret, a hatékony költségtervezés, a szolgáltatások piaci értékesítéséhez kapcsolódó ismeret, képesség. Ilyen jellegű képzésekre, tréningekre szükség lenne, ez egyben az állami forrásoktól való nagyobb függetlenség megteremtését is szolgálhatná.
A kereskedelmi bankok általában a vállalkozásokra vonatkozó szabályok szerint tudnak hitelt ajánlani, amihez nem egy esetben (több évre visszamenő) könyvvizsgálatot is feltételként szabnak. Ennek elkészítése milliós nagyságrendű, pályázatokba is csak részben tervezhető kiadás, emiatt ebben a körben egy kis méretű szervezet nem tud hitelt felvenni.	Egy projektfinanszírozási és cash flow előrejelzési szoftver hasznos eszköz lehetne ahhoz, hogy a szervezetek megfelelően tudják likviditásukat menedzselni és egy pénzügyi partnerrel együttműködve, egy folyószámlahitelhez hasonlóan működő „stand-by” hitellel a negatív időszakokat át tudják hidalni.
A bankok általában „civil számlacsomaggal” nem rendelkeznek. A fő- és alszámlák vezetési díjait, valamint a pénzügyi tranzakciók díjait a piaci vállalkozások szintjéhez mérten állapítják meg.	Azok a szervezetek, amelyek több éven át megbízhatóan el tudnak számolni a hazai és uniós pályázati pénzekkel, több esetben megbízhatóbb gazdálkodást folytatnak, mint a kis- és közép-vállalkozások többsége.
A kedvezőbb konstrukciót kínáló bankra való váltás a pályázatokhoz kötelezően kapcsolódó inkasszóterhelések miatt nagyon nehéz.	Egy stabilan prognosztizálható üzleti terv és a hozzáértő szakember nagymértékben elősegíti magának a szervezetnek a fenntarthatóságát, és a bankokkal való együttműködését.
A szövetkezetek esetében fogalmi félreértések nehezíthetik az együttműködést, sok nehézséget okoznak (a bankok számára kifogásolható a szövetkezeti forma, mert nem tisztázott, mit takar).	A támogatást részben normatív alapra kellene helyezni, hogy a szervezetek a szakmai munkára tudjanak koncentrálni, ne a pályázati adminisztráció vigye el az idejük nagy részét a szakmai munka helyett.